

Forskerblikk på samfunnseffekter av forskning

En ny æra for
forskningsadministrasjon?

SoMe: #NARMA2026

- **Marit Eldholm**, leder Seksjon for forskning og kommunikasjon, SV-fakultetet, UiO
- **Magnus Gulbrandsen**, professor TIK Senter for teknologi, innovasjon og kultur, Universitetet i Oslo

Marit Eldholm og Rūta Žmuidzinaitė

[slido.com](https://www.slido.com)
[#narma2026](https://twitter.com/narma2026)

[LinkedIn](#)

UNIVERSITETET I OSLO

Samfunnseffekter av forskning

Forskningsadministrasjonens rolle

Marit Eldholm
Leder, Seksjon for forskning og kommunikasjon
Det samfunnsvitenskapelige fakultet

NARMA Årskonferanse 2026

Forskningsadministrasjonens rolle

1. Analyse av utlysningen

- Hvor kommer den fra?
- Avklare forventninger, krav og format
- Finne inspirasjonskilder og gode eksempler

2. Interessentanalyse

- Hvem kan ta forskningsresultatene i bruk?
- Identifisere målgrupper

3. Formidlingsplan

- Hvordan engasjere og involvere de ulike målgruppene (formater og kanaler)?

4. Gjennomføring og dokumentasjon

- Gjennomføring av aktiviteter og rapportering
- Samle og dele gode eksempler på impact fra institusjonen

proposal intelligence

stakeholder analysis

dissemination,
exploitation and
communication

impact cases

Impact i EU-programmene: Fra tilleggsopplysning til kjerneelement

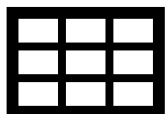
FP6

Kort og overordnet impact-tekst,
én samlet seksjon

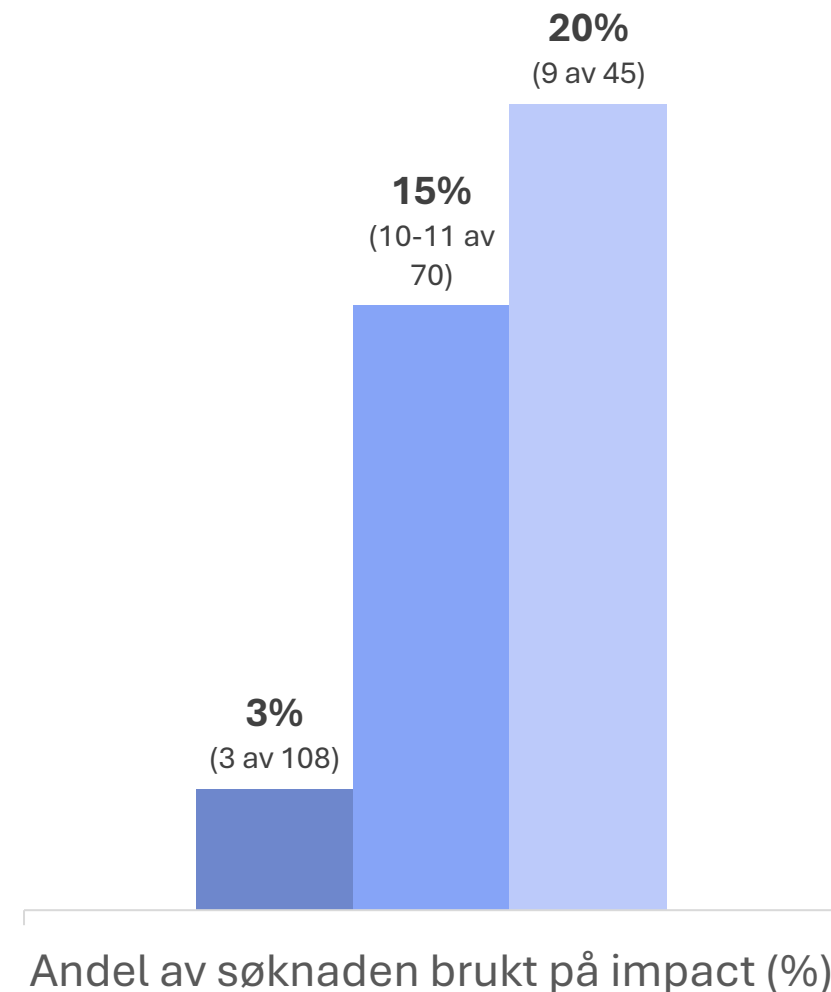
H2020

Egen impact-del med underpunkter
(expected impacts, measures, DEC)

Horisont Europa

Enda mer styrt: pathways to
impact, detaljerte planer, tabell

Samfunnseffekter av forskning

HORIZON EUROPE

Innovation Action

Coordination and Support Action

Research and Innovation Action

MSCA

ERC

UNIVERSITETET
I OSLO

Innovasjonsprosjekt

Forskning for
anvendelse

Forskning for
økt kunnskap

Forskerprosjekt for
internasjonal mobilitet

FRIPRO
Forskerprosjekt

Samfunnsoppdrag

Samfunnsutfordringer

Forskerkarrierer

Banebrytende
forskning

Forskerblikk på samfunnseffekter av forskning

MAGNUS GULBRANDSEN

PROFESSOR, TIK SENTER FOR TEKNOLOGI,
INNOVASJON OG KULTUR, UIO

INNLEGG PÅ NARMA-KONFERANSEN 17.03.26

OSIRIS

OSLO INSTITUTE FOR RESEARCH
ON THE IMPACT OF SCIENCE

Statistisk sentralbyrå
Statistics Norway

ingenio
CSIC-UPV
Instituto de gestión de la innovación
y del conocimiento

MANCHESTER
1824
The University of Manchester

UiO : **TIK – Senter for teknologi, innovasjon og kultur**
Det samfunnsvitenskapelige fakultet

Om presentasjonen

- Oppsummerer sentrale funn og perspektiver fra undersøkelser av forskningens samfunnseffekter – impact
- Vinkling mot hva det administrative støtteapparatet kan gjøre
- Bruk av eksempler, mange fra nylige og egne studier
- Spørsmål og interaksjon er bra!

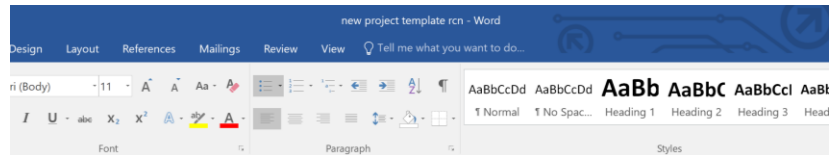
Tre deler

1. Hva vet vi om impact?
2. Resultater fra OSIRIS
3. Sentrale oppgaver for forskningsadministrasjonen

For hver del gjør jeg en rask oppsummering og viser spørsmål til diskusjon/til å ta med tilbake til deres daglige arbeid: «såkorn»

— Når møter vi impact?

2. Impact

This chapter should describe the importance of the anticipated results in terms of the potential scientific impact, and, if relevant, the potential societal impact of the research. The potential impact can be in the short or longer term. The chapter should also specify the planned measures for exploitation, communication and dissemination of the project results.

2.1. Potential impact of the proposed research

- Building on the description of project objectives and novelty in chapter 1, describe clearly why and how the project outputs may address important present and/or future scientific challenges and have an impact on the research area/field, if successful.
- If relevant, building on the description of knowledge needs and challenges in section 1.1., describe why and how the project outputs, if successful, have the potential to meet the mentioned societal challenge(s).
- If relevant, describe how new knowledge and project outputs have the potential to address one or more of the UN sustainable development goals.

2.2. Measures for communication and exploitation

- Describe the target audiences and stakeholders/users of the project results and outputs (in or beyond the scientific community).

Ex ante

Ex post

Søknader

Og i det daglige arbeidet, selv om vi kanskje bruker andre ord om det

Evalueringer

Hva vet vi om
impact?

Impact – et modent tema

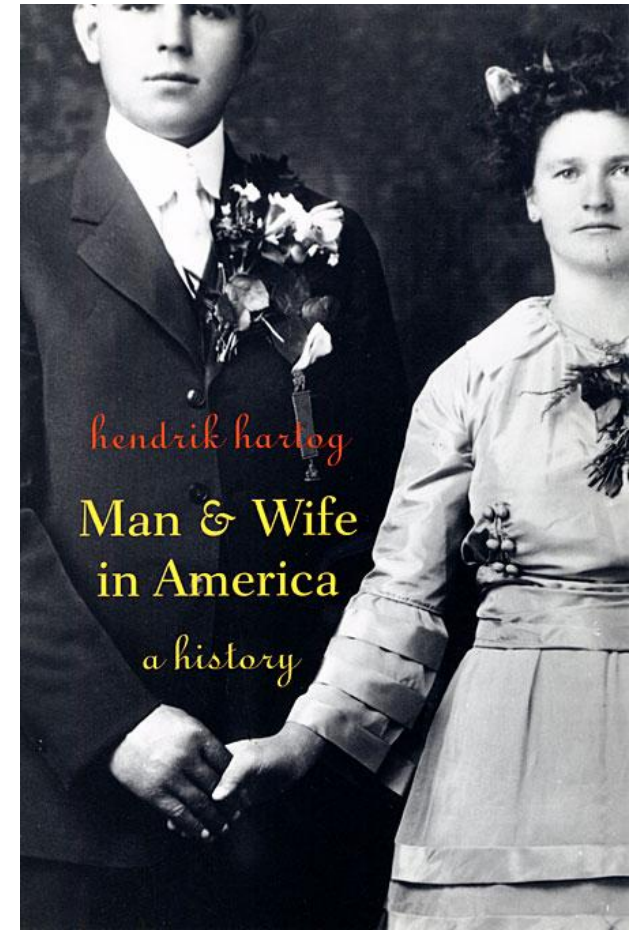
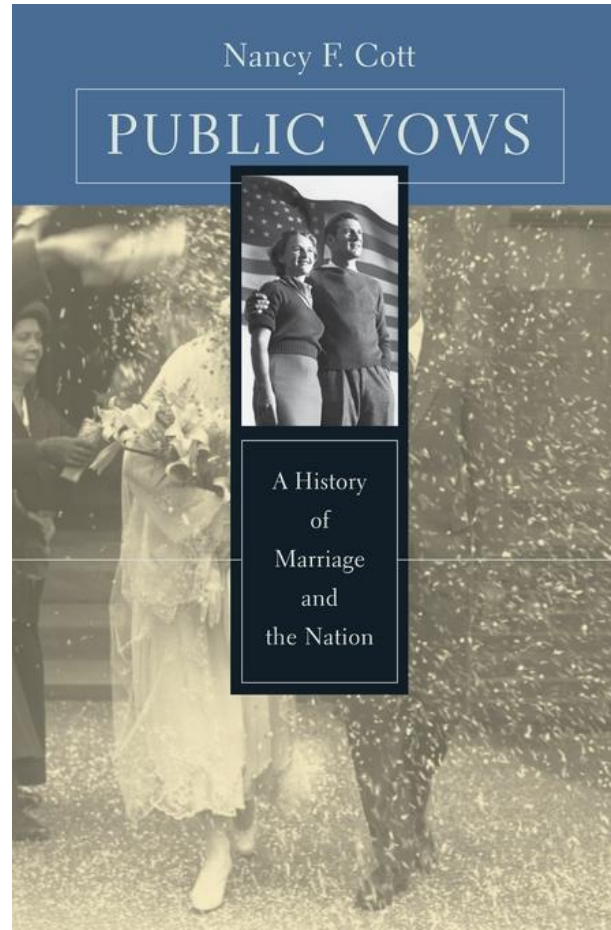
- To hovedtilnærminger: måling av kost-nytte og analyse av (gode) eksempler på samfunnseffekter fra forskning

Sentrale funn:

- Prosessen er ikke lineær og tar ofte lang tid
- Å skape impact handler om mye mer enn forskningskommunikasjon
- Interaksjon med brukere er ofte viktig

NATIONAL ENDOWMENT FOR THE HUMANITIES

Obergefell v. Hodges: Høyesterett i USA vedtok i juni 2015 at alle delstater skulle tildele "same sex marriages" og anerkjenne slike ekteskap fra andre delstater. De to bøkene nevnt her var to av tre ikke-juridiske documenter nevnt i beslutningen.

Grunnleggende perspektiver

Forskning → Politikk

- Forskning *kan* være relevant
- Bedre kommunikasjon
- «Opplysning» versus overføring av ideer

Hvor passer eksempelet med likekjønnet ekteskap? Hva med deres egne enheter og fag?

Politikk → Forskning

- Politiske behov former kunnskapen
- Hvordan forskningssystemet er organisert former politikken
- Forskning trenger kanskje beskyttelse

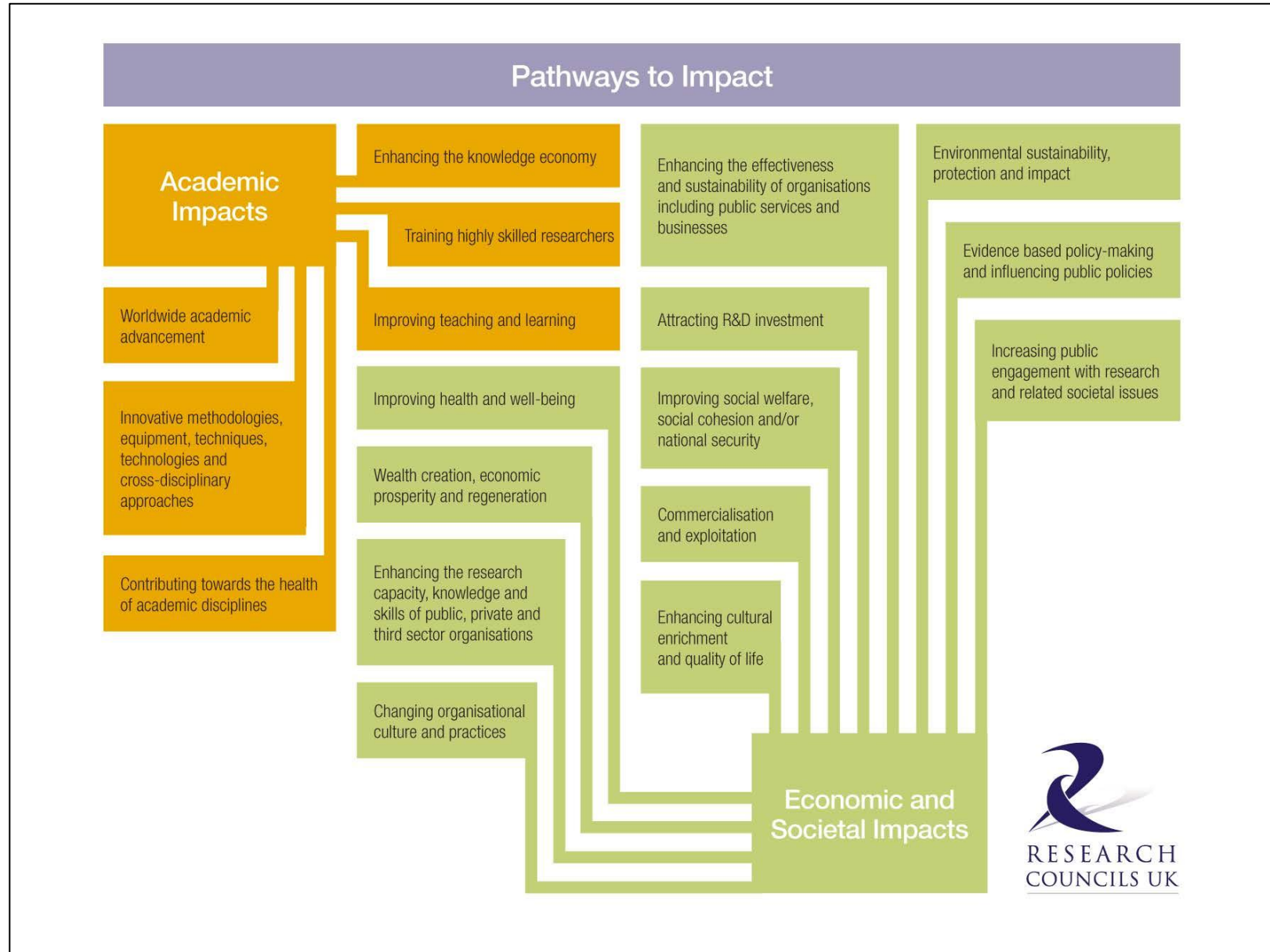
Forskning ↔ Politikk

- Samproduksjon: forskning og politikk avhenger av hverandre
- Forskning løser problemer men identifiserer eller skaper nye; kan det bli for lite uavhengig forskning?

Forskning | Politikk

- Distinkte sfærer og logikker
- Møter er ofte tilfeldige
- Behov for å bygge broer og skape møteplasser

“An effect on, change or benefit to the economy, society, culture, public policy or services, health the environment or quality of life, beyond academia” (REF 2011)

“I am strongly convinced that the core values of Horizon 2020 and its successor have to be **Excellence, Openness and Impact**. (...) We have an obligation and an incentive to be much better at understanding and communicating the impact of what we do. Not only to ministers of finance, but to the general public!”

Carlos Moedas, European Commissioner for Research, Science and Innovation, 2015

Budskap så langt

- Impact – samfunnseffekter – er relevant for alle fag og institusjoner
- Arbeid med impact skjer ved planlegging/søking av forskning, når den skal evalueres eller rapporteres fra, og underveis
- Kontakt i vid forstand med brukere er ofte sentralt for å realisere impact
- Å vise impact bygger legitimiteten og tilliten til forskning

---

Såkorn-spørsmål

- Hva er «impact» for akkurat ditt miljø? Reflekteres det i planer, strategier og målsettinger?
- Er impact noe synlig eller noe som krever arbeid for å vise fram?
- Hvem er det som skal nyte godt av deres forskning? Hvordan er dere i kontakt med dem?
- Kan forskningen deres skape problemer for noen?

Resultater fra OSIRIS

Våre sentrale valg

Vi ønsket å forstå brukernes perspektiv bedre – når, hvorfor og hvordan er det de bruker forskning?

Vi studerte mange typer forskning og bruk – ikke bare grunnforskning eller bruk i næringslivet

Vi brukte ulike metoder og datakilder for bedre å forstå hvordan forskning henger sammen med impact

---

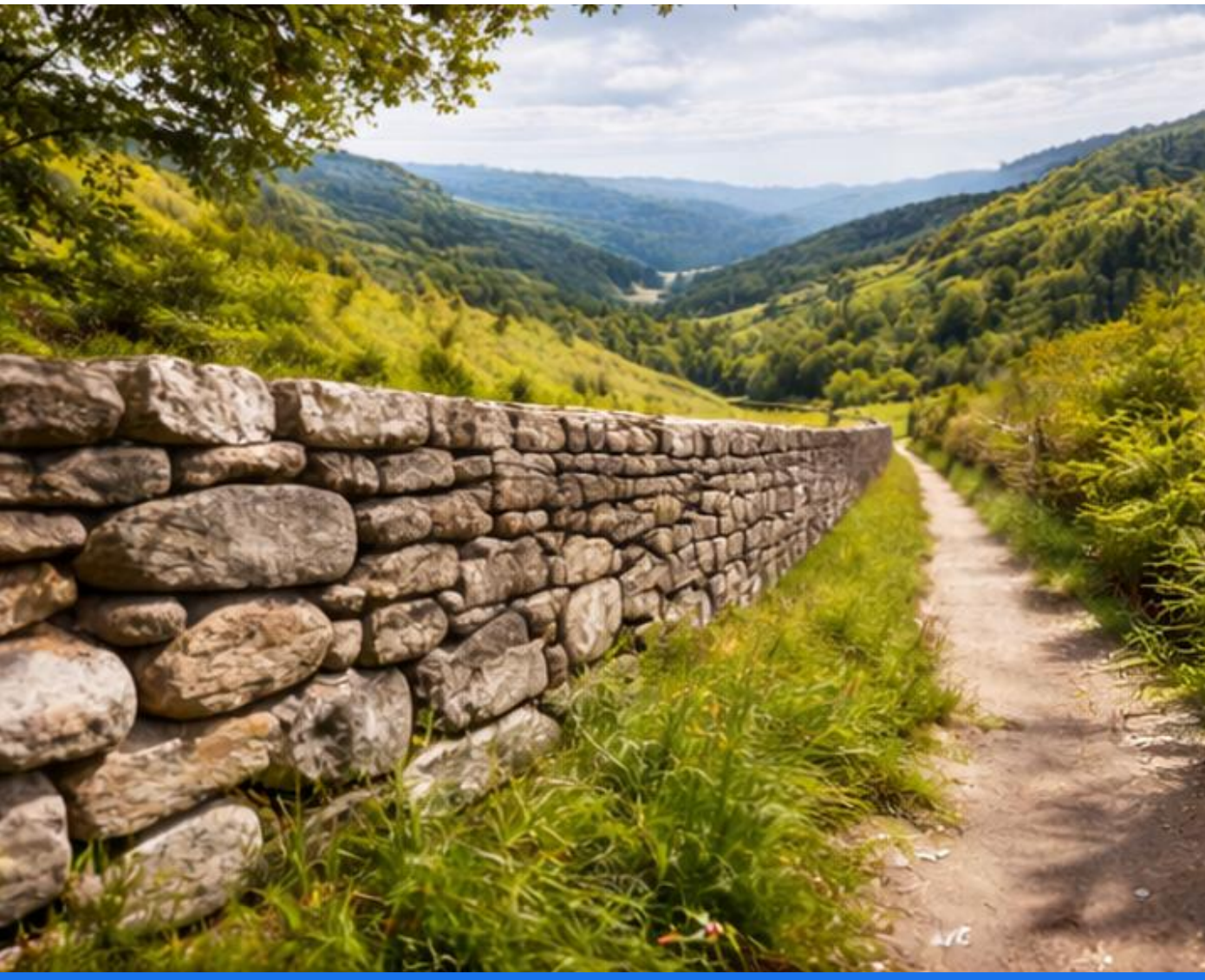
Noen hovedfunn

- Forskning blir tatt i bruk – men prosessen er ofte lang og påvirkes av forhold utenfor forskernes kontroll
- Store forskjeller mellom fag, organisasjoner, land og brukskontekster
- Aktive brukere av forskning minner om forskere
- Mange små trinn kan være like viktige som store gjennombrudd
- Våre funn kan oppsummeres som fem metaforer for impactprosessen

Reservoaret

- Forskning bygger opp en kunnskapsbase som kan tas i bruk når det trengs
- Dette ser vi på mange ulike områder
- Hvilke reservoar bidrar deres forskning til? Er de tilgjengelige?

Akkumulering

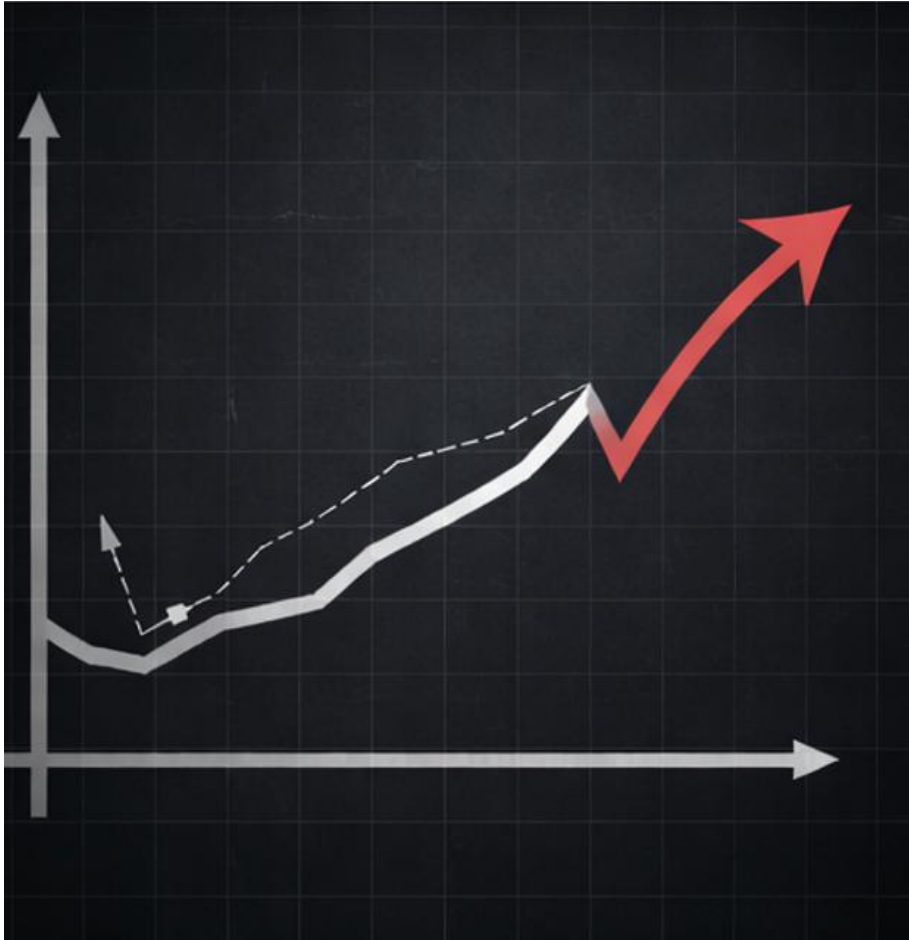
- Prosjekter har sjelden impact alene, men de bygger stein på stein gjennom langsiktig arbeid og relasjoner
- Gode miljøer har ofte en portefølje av prosjekter fra ulike kilder og med ulike tidsperspektiv
- Hvilke større temaer finnes i deres forskning? Hvordan bygger prosjekter på hverandre?

Problemløsning

- Forskning bestilles og brukes ofte knyttet til konkrete problemer
- Rollen til forskningen er ikke alltid å komme med løsninger, men å forstå hvordan noe fungerer og kan skaleres opp
- Hvor konkret kan slike problemer beskrives for deres enheter?

Tilfeldigheter

- Uventede ting skjer ofte i forskning – fra små forsinkelser til større overraskelser
- Slike tilfældigheter kan skape muligheter for impact og mer forskning
- Hva er deres erfaringer med tilfældigheter?

1 krone til petroleumsforskning gir 30 kroner tilbake til staten

Forskningsrådets petroleumsforskning skaper store verdier for det norske samfunn, og den fremtidige avkastningen kan bli formidabel med tanke på miljøgevinster.

Av Vivill Vinsrygg | Publisert 03.02.2020

Del | Last ned

En ny rapport skisserer potensielle og realiserte effekter av Forskningsrådets investeringer på om lag 4,8 milliarder kroner rettet mot petroleum i perioden 2008-2018. Rystad Energy As har skrevet rapporten på oppdrag for Forskningsrådet.

- Et avkastningsperspektiv har vært dominerende i mange former for evalueringer, selv om dagens perspektiv er bredere
- Er dette relevant på deres fagfelt?

Verdi

der på
ventes at

Du er her: [Forsiden](#) • [Aktuelt](#) • [Energiforskning gir store gevinster for samfunnet](#)

Energiforskning gir store gevinster for samfunnet

Pressemelding | Dato: 18.01.2019

| Nr: 005/19

Dette innholdet er mer enn 1 år gammelt. Informasjonen kan derfor være utdatert.

En sterk satsing på energiforskning har vært lønnsomt for samfunnet og bidratt til betydelig verdiskaping. Dette er hovedfunn i en ny rapport som olje- og energiminister Kjell-Børge Freiberg mottok fredag.

Lønnsom satsing

Rapporten som dokumenterer effekter av energiforskning, tar for seg tiårsperioden fra klimaforliket i 2008. Mens det så langt er skapt verdier for 16 milliarder kroner fra prosjektene som inngår i studien, er det fremtidige potensialet beregnet til mer enn 100 milliarder kroner. I tillegg

---

Hovedbudskap

- Alle disse perspektivene eller metaforene kan være viktige for å forstå og arbeide med samfunnseffekter
- De bærer med seg andre sentrale mål for forskningen: åpenhet, langsiktighet, samfunnskontakt
- Avkastningsperspektivet er legitimt men kan også være i konflikt med de fire andre

Eksempler fra nylige artikler

Minerva (2022) 60:15
<https://doi.org/10.1007>

	Vei til impact	Underkategorier	Typisk fra	Brukere/ publikum	Forutsetninger
The Societal Disciplines M	Oppdrag	Evalueringer Målinger	Forsknings- institutter	Offentlig og privat sektor	Evidenspolitikk Midler til oppdrag
Silje Maria Telln	Prosjekt	Brukerdialog Formidling	Faglige team	Offentlig sektor (forvaltningen)	Midler fra NFR og EU
Accepted: 15 January © The Author(s) 2022	Monopol	Databaser, modeller og nettverk	Faglige grupper Forsknings- institutter	Forvaltningen og privat sektor	Etterspørsel etter unik innsikt fra sosiologi
Abstract This and society beyon this paper introdu	Ekspertise	Forskere som eksperter eller intellektuelle	Individer i universiteter	Forvaltningen Frivillig sektor	Komiteer, utvalg og råd som tar beslutninger

Productive interactions with empirical investigation of res improve the elderly's oral he

Magnus Gulbrandsen ¹, Silje Maria Tellmann ¹

Affiliations + expand

PMID: 39907469 DOI: 10.1332/17442648Y2023D00000

Abstract

Background: Achieving impact of research is often seen as requiring productive interaction between researchers and stakeholders. Still, interactions are sometimes not 'productive' and lead to no visible impacts.

Aims and objectives: This article studies repeated attempts by researchers to involve different stakeholders to facilitate pathways to societal impact. We look in particular at possible explanations for the lack of impacts.

Methods: This is a longitudinal case study of an interdisciplinary group of researchers where we acted as participant observers over a period of close to six years. The studied researchers have in various ways targeted the societal challenge of oral healthcare for the elderly.

- Selv om forskere gjør «alt riktig» i kommunikasjon og samarbeid, er det ikke sikkert det kommer impact
- Mange «problemområder» i samfunnet mangler beslutningstakere med tilstrekkelig autoritet eller legitimitet
- Områdene kan preges av store forskjeller og avstander i hvordan problemer defineres, hvordan de blir prioritert og hvordan ansvaret for å løse dem fordeles

Studies in Higher Education

ISSN: 0307-5079 (Print) 1470-

Populating the science-policy co-production space: academic and policymaker perspectives on knowledge exchange

- Intensivt samspill mellom forvaltningen (departementer) og forskningen kjennetegnes av noen særlig aktive individer
- Disse individene har mange fellestrekk: de har ofte konkret arbeidserfaring fra «den andre sektoren» og de kommer oftere fra samfunnsfagene
- Bruk av forskning er koblet til mange former for kontakt, hvor uformell kontakt også er viktig
- Undersøkelsen viser at impact fra forskning kan betinge at det er særlig kompetente eksperter blant brukerne

Taran Thune, Ingvild Reymert, Magnus Gulbrandsen & Erlend Simensen

To cite this article: Taran Thune, Ingvild Reymert, Magnus Gulbrandsen & Erlend Simensen (2023) Populating the science-policy co-production space: academic and policymaker perspectives on knowledge exchange, *Studies in Higher Education*, 48:5, 733-746, DOI: [10.1080/03075079.2023.2187772](https://doi.org/10.1080/03075079.2023.2187772)

To link to this article: <https://doi.org/10.1080/03075079.2023.2187772>

Emergency circumstances call for a study of research council COVID-

Trust Saidi and Magnus Gulbrandsen

Centre for Technology, Innovation and Culture, University of

ABSTRACT

Medical research and innovation to meet urgent societal needs is crucial, but the process contains many challenges. Moreover, impacts from medical research and innovation can take many years to materialise, not least because these activities are infused with various types of complexities due to heterogeneous networks, systems, and contexts. Although acceleration is currently a trending topic, little is known about the temporal complexities embedded in research and innovation processes. This paper analyses the time dimension of medical research and innovation through an empirical investigation of 30 research projects that were set up to respond quickly to the COVID-19 situation from June 2020 to July 2022. Funders and scientists were able to find ways to speed up many tasks, but many of the projects also saw delays and deceleration. An important explanation is that temporality is tied to a myriad of contextual characteristics that limit the

- Vi vet at prosessen som leder til impact ofte tar mange år – gjerne tosifret antall år
- Kan det gjøres raskere, jf. målet om kunnskap raskere i bruk?
- Undersøkelsen viser at dette har betydelige utfordringer, men at noen deler av prosessen kan trimmes
- Hastigheten kan enklest økes der hvor det finnes substansiell pågående forskning som kan vris mot nye retninger

KEYWORDS

Emergency; medical research; funding; temporality; temporal complexities; Covid-19

Variability and negligence: grant review panels and the challenge of evaluating impact *ex ante*

Kristin Oxley , Magnus Gulbrandsen

Science and Public Policy, Volume 52, Issue 2, April 2024

<https://doi.org/10.1093/scipol/scae081>

Published: 13 December 2024   **Article history**

PDF

Split View

Cite

Permissions

Abstract

Building on extensive observations of grant review panels and interviews with panellists in five funding organizations, we explore how such panels assess societal impact. We find that impact assessments are accorded little weight and are prone to substantial reviewer variability unless competitions feature dedicated societal impact criteria with clearly assigned weight, which are scored collectively based on highly structured discussions. These findings cast new light on the

- Impact er ett av tre kriterier for vurdering av søknader til de fleste finansiører, inkludert NFR og EU – men har det betydning?
- Et omfattende datamateriale tyder på at svaret oftest er nei
- Vurderingene av impact varierer mye og har en tendens til å blandes sammen med vurdering av faglig kvalitet eller brukes som forhandlingskort for å fastsette endelig karakter
- Unntaket er der hvor vurderingsprosessen er strukturert på bestemte måter (særlig EU)

Budskap fra denne delen

- Samfunnseffekter er vanlige fra forskning, men prosessen som skaper dem er langvarig og indirekte
- Effektene oppstår gjennom relasjoner, organisasjoner og tid
- Impact-politikk handler minst like mye om hvordan forskningen organiseres og hva slags kompetanse og situasjon brukerne har

---

Såkorn-spørsmål

- Hvem er de viktigste brukerne til deres enheter?
- Hvordan er dere i kontakt med dem – og kan denne kontakten gjøres bredere?
- Hvor synlig er forskningsarbeidet dere gjør som et reservoar som det kan bygges videre på og som kan brukes ved behov?

Forsknings- administrativt handlingsrom

Søknader

- Impact-delen uttrykker ambisjoner, håp og planer
- Vurderes av fagpaneler og bør henge sammen med den øvrige faglige beskrivelsen
- Konkret og realistisk kan være mer overbevisende enn referanser til f.eks. FNs bærekraftsmål
- Formidling er viktig men sjelden tilstrekkelig for impact – men populærvitenskap kan også være del av reservoaret
- Relasjoner er sentrale og synliggjøres i søknader

Evaluering

- Alle fag evalueres jevnlig og «impact case» er blitt en standard del
- Forskningsadministrasjonen i andre land (særlig Storbritannia) er sentrale i å skrive slike case
- Gode case på impact kan bidra til synlighet og oppmerksomhet – men bør kanskje være noe mer
- Ofte mangler en av de tre sentrale elementene: hva var forskningen, hva var effekten, og hva er sammenhengen mellom dem

---

Underveis

- Mange prosjekter har ambisiøse mål om formidling og interaksjon
- Utfordringen er ofte å følge dette opp underveis, og prosjektplaner og Gantt-diagrammer kan bli for overordnede
- Forskningsadministrasjonen er helt sentral for oppfølging i større satsinger (SFI, SFF osv.) – kan de også være det i mindre arbeid og utenfor prosjekter?
- Kan det gjøres mer systematisk arbeid for å bygge opp varige nettverk til fagfeltets brukere og bygge deres kompetanse?

Avslutning

- Impact – samfunnseffekter – er en viktig forventning til forskning og et mål for mange som driver med forskning
- Mange ulike samfunnseffekter er ønsket, å sørge for at de skjer eller ikke blir negative er en utfordring for alle fag og institusjoner
- Prosessen som gir effekter er ikke lineær, tar ofte lang tid og involverer ulike typer samspill med ikke-forskere
- Administrasjonen kan gjøre en forskjell i om impact faktisk skjer

---

Takk for oppmerksomheten!

Kommentarer til:

magnus.gulbrandsen@tik.uio.no

Blogger og annet om impact finnes her:

<https://www.sv.uio.no/tik/english/research/centre/osiris/index.html>